

Θ. Νουτσόπουλος - Γ. Σκαλιδάκης

Περιγραφή

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση της ευρωπαϊκής ιστορίας από τη Γαλλική Επανάσταση του 1789 έως το τέλος του Ψυχρού Πολέμου διακόσια χρόνια μετά. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην περίοδο από το 1870 και την επικράτηση της Ευρώπης σε όλη την υφήλιο μέχρι το 1945 και το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου που σηματοδοτεί και το τέλος αυτής της παγκόσμιας κυριαρχίας των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων. Οι πολιτικές εξελίξεις θα παρουσιαστούν σε συνδυασμό με τους οικονομικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς αλλά και την επιρροή των εκάστοτε ιδεολογιών (φιλελευθερισμός, ριζοσπαστισμός, εθνικισμός, σοσιαλισμός, κομμουνισμός, φασισμός). Θα συνδυαστεί επίσης, κατά το δυνατόν, η ευρωπαϊκή ιστορία με τις κυριότερες εξελίξεις εκτός Ευρώπης, ιδιαίτερα με την πορεία της ευρωπαϊκής αποικιοκρατίας. Η ελληνική ιστορία θα παρουσιάζεται ενταγμένη στο ευρύτερο σχήμα των ευρωπαϊκών εξελίξεων.

Για τη διδασκαλία του μαθήματος θα χρησιμοποιηθούν παρουσιάσεις σε PowerPoint και οπτικοακουστικό υλικό. Οι παρουσιάσεις και το συνοδευτικό υλικό θα αναρτώνται μετά την εκάστοτε παράδοση στην πλατφόρμα UoC-eLearn, ώστε να χρησιμοποιηθούν ως εκπαιδευτικό υλικό από τους φοιτητές/τριες. Επίσης θα γίνει χρήση εξειδικευμένων ιστοσελίδων για την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με πολυμεσικά εργαλεία σχετικά με ιστορικά ζητήματα και τη σωστή χρήση του διαδικτύου.

Η αξιολόγηση του μαθήματος θα γίνει με γραπτές εξετάσεις εφ' όλης της ύλης.

Βασικά εγχειρίδια του μαθήματος

Blanning T. W. C. (επιμ.), *Ιστορία της σύγχρονης Ευρώπης*, Αθήνα, Τουρική, 2010.

Γιώργος Μαργαρίτης, *Πλημμυρίδα και Άμπωτη. Ο σύντομος βίος της σύγχρονης Ευρώπης*, Αθήνα, Βιβλιόραμα, 2013.

James Joll, *Η Ευρώπη 1870-1970*, Θεσσαλονίκη, Βάνιας, 2007.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Ivan T. Berend, *An Economic History of Twentieth-Century Europe. Regimes from Laissez-Faire to Globalization*, Cambridge University Press, 2006.

Γιάννης Γιαννουλόπουλος, *Ο μεταπολεμικός κόσμος. Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία*, Αθήνα, Παπαζήσης, 1992.

Jane Caplan (ed.), *Nazi Germany*, New York, Oxford University Press, 2008.

E. H. Carr, *The Russian Revolution from Lenin to Stalin 1917-1929*, Macmillan Press, London, 1979.

Geoff Eley, *Forging Democracy. The History of the Left in Europe 1850-2000*, Oxford University Press, 2002 [Σφυρηλατώντας τη δημοκρατία, μτφρ. Θανάσης Κατσιακέρης, Αθήνα, Σαββάλας, 2010].

Richard J. Evans, *The Coming of the Third Reich*, Penguin Books, 2005.

Richard J. Evans, *The Third Reich in Power*, Penguin Books, 2006.

Richard J. Evans, *The Third Reich at War*, Penguin Books, 2008.

Roger Griffin, *A Fascist Century. Essays*, Palgrave Macmillan, 2008.

Jeffrey Herf, *Reactionary modernism. Technology, culture, and politics in Weimar and the Third Reich*, Cambridge University Press, 1984 [Αντιδραστικός μοντερνισμός: Τεχνολογία, κουλτούρα και πολιτική στη Βαϊμάρη και στο Τρίτο Ράιχ, μτφρ. Παρασκευάς Ματάλας, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1996].

Eric J. Hobsbawm, *Έθνη και Εθνικισμός από το 1780 μέχρι σήμερα. Πρόγραμμα, Μύθος, Πραγματικότητα*, μτφρ. Χρύσα Νάντρις, Αθήνα, Καρδαμίτσα, 1990.

Eric J. Hobsbawm, *Η εποχή των επαναστάσεων 1789-1848*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2002.

Eric J. Hobsbawm, *Η εποχή του κεφαλαίου 1848-1875*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2003.

Eric J. Hobsbawm, *Η εποχή των αυτοκρατοριών 1875-1914*, Αθήνα, ΜΙΕΤ, 2002.

Eric J. Hobsbawm, *Η εποχή των άκρων 1914-1991. Ο Σύντομος Εικοστός Αιώνας*, Αθήνα, Θεμέλιο, 2003.

Harry Magdoff, *Αποικιοκρατία. Η ευρωπαϊκή εξάπλωση μετά το 1763*, Αθήνα, Μελάνα, 2008.

Arno J. Mayer, *The Persistence of the Old Regime. Europe to the Great War*, Νέα Υόρκη, Pantheon Books, 1981.

Mark Mazower, *Σκοτεινή Ήπειρος. Ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας*, μτφρ. Κώστας Κουρεμένος, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2001.

Ρόμπερτ Πάξτον, *Η ανατομία του φασισμού*, Αθήνα, Κέδρος, 2006.

Donald Sassoon, *One Hundred Years of Socialism. The West European Left in the Twentieth Century*, I. B. Tauris, 1996.

Enzo Traverso, *Δια πυρός και σιδήρου. Περί του ευρωπαϊκού εμφυλίου πολέμου 1914-1945*, μτφρ. Γιάννης Ευαγγέλου, Αθήνα, Εκδόσεις Εικοστού Πρώτου, 2013.

Enzo Traverso, *Οι ρίζες της ναζιστικής βίας. Μια ευρωπαϊκή γενεαλογία*, Αθήνα, Εκδόσεις Εικοστού Πρώτου, 2013.

Ενδεικτική δομή, οργάνωση και κατανομή ύλης του μαθήματος

1. Εισαγωγή στο θέμα – παρουσίαση της σημασίας της ιστορικής γνώσης και περιοδολόγηση της μελετώμενης περιόδου (1789-1989)
2. Ο πολιτικός και οικονομικός μετασχηματισμός της Ευρώπης μέσα από τις πολιτικές και οικονομικές επαναστάσεις. Η εμφάνιση των βασικών ιδεολογιών (φιλελευθερισμός, εθνικισμός, σοσιαλισμός, κομμουνισμός).
3. Η επέκταση του καπιταλισμού και η κατάκτηση του κόσμου. Η γερμανική και ιταλική ενοποίηση. Ο ιμπεριαλισμός και τα όρια της ευρωπαϊκής ισχύος.
4. Αυτοκρατορική Ευρώπη και οι ρίζες του παλαιού καθεστώτος.
5. Ο Μεγάλος Πόλεμος και οι επιπτώσεις του (Συνθήκη Βερσαλλιών και Κοινωνία των Εθνών).
6. Η Οκτωβριανή Επανάσταση και η επανάσταση στην Ευρώπη (1917-1923).
7. Η ευρωπαϊκή αντεπανάσταση: η γέννηση και εξάπλωση του φασισμού.
8. Η οικονομική ανάκαμψη της δεκαετίας του 1920 και η οικονομική κρίση.

9. Ο ναζισμός στην εξουσία.

10. Η Σοβιετική Ένωση, ο ευρωπαϊκός αντιφασισμός και τα Λαϊκά Μέτωπα.

11. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η έναρξη του Ψυχρού Πολέμου.

12. Η μεταπολεμική Ευρώπη, η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) και το Συμβούλιο Οικονομικής Αλληλοβοήθειας (ΚΟΜΕΚΟΝ) μέχρι την πτώση του ανατολικού μπλοκ.

13. Ανακεφαλαίωση